קב: גיד הנשה פרק שביעי חולין

אכל צפור בו' **הבא** נמי במשהו בשר גידים ועצמות. וכין הכל צריך שיהא כזית ולא הוי כמשהו דסיפא דהוי כריה והוי משהו ממש: **שאין** בו כזית **ואכלו רבי פוטר.** פי' בקונטרס דקסבר דאין אכר מן החי בכאלימה ומיהו אי איכא כזית הוה מחייב דלא גרע מנבר מן החי דמחייב בכזית דהא נמי בשר הוא ובקשה לפירושו דאמר בסמוך אכל אכר מן החי ובשר מן הטרפה רבי יוחנן אמר מחייב שתים ורישא לקיש אמר מחייב אלא אחת ומוקי לה בבהמה אחת ונטרפה עם יציאת רוחה וקסבר ר"ל דלאו לאכרים עומדת ולא אתי איסור אכר מן החי ומחייל אאיסור טרפה והשתא מ"מ ליחייב שתים משום טרפה ובשר מן החי דקאתא בהדי הדדי ויש לדחות כגון שאין באכר זה כזית בשר דלא מיחייב משום בשר מן החי ולא מחייב משום טרפה היינו כשלקח בשר מטרפה אחרת והשניים לכזית ודוחק הוא ועוד דא"כ אמאי לא חייל עליה איסור אכר מן החי כיון דליכא מטרפה אלא חצי שיעור דכפ' בתרא דיומא (דף עג:) ופרק ג' דשבועות (דף כא:) תניא שבועה שלא אוכל טרפות ונבלות שקצים ורמשים חייב ומוקי לה ר"ל במפרש חצי שיעור אלמא אע"ג דלא חייל איסור שבועה אחרת משום דמושבע ועומד הוא מ"מ חייל אחצי כזית ונראה לפרש כי היכי דלאו לאכרים עומדת הכי נמי לאו לחתיכת בשר עומדת והא דנקט לפוך שאין בו כזית לרבותא דרבי אלעזר נקט דאפ"ה מחייב ועוד נראה לר"י דאפילו למ"ד לאכרים עומדת מודה דלאו לחתיכת בשר עומדת בחייב דאמר ר' יוחנן בסמוך אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שלשה ומוקי לה בנטרפה עם יציאת רוחה ובהמה לאכרים עומדת דאתי איסור טרפה וחלב ואכר מן החי בהדי הדדי והשתא אמאי נקט טרפה בלאו טרפה איכא ג' אכר מן החי ובשר מן החי וחלב דלא ודאי בהמה בחייב לאו לחתיכת בשר עומדת ולא אתי וחייל על שאר איסורין: **ובשר** בשדה **טרפה** זה בשר מן החי. מדכתיב בשדה דרש דמשמע שפירש ממקומו ואף על גב דאשטרף בבשר שיצא חוץ ממחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה (לעיל דף סח:) כולהו דרש מיניה: **אכל** אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים. ואע"ג דאין לוקין על לאו שבכללות ה"מ היכא דלא מפרש בקרא כגון (שמות יב) אל תאכלו מי אם צלי אש ומכל אשר יעשה מנפן היין (במדבר ו) אכל ובשר בשדה טרפה דמפרשינן בשר וטריפה לא חשיב ליה לאו שבכללות כמו נא ומבושל וחרכן וזג דמפרשי בקרא לקי וכגון אלמנה וגרושה דלקי לכ"עד): [ה]**לרבי** יוחנן **אינו חייב אלא אחת.** משום דמחד קרא נפקי ואף על גב דאתא ומבושל לקי שתים שאני התם דכתיב בוי"ו ובשל דקאי אאכל והכא נמי אי הוה כתיב בשדה וטרפה לא אתאכלו היה לוקה שתים לרבי יוחנן משום בשר מן החי ובשר מן הטריפה:

[א]אכל צפור טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית [ב]וטמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא הבא נמי במשהו בשר גידים ועצמות ת"ש [ג]נטל צפור שאין בו כזית ואכלו רבי פוטר ור' אלעזר בר ר"ש מחייב אמר ר' אלעזר בר' שמעון ק"ו על אבר ממנה חייב על כולה לא כל שכן חנקה ואכלה דברי הכל בכזית עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר [ד]בחייה לאברים עומדת ומר סבר בחייה לאו לאברים עומדת דכ"ע מיהא לא בעינן כזית אמר רב נחמן במשהו בשר גידים ועצמות ומי איכא מידי דבכוליה ליה כזית בשר ובחד אבר אית כזית במשהו בשר גידין ועצמות אמר רב שרביא [ה] אין בקלניתא אימא סיפא חנקה ואכלה דברי הכל בכזית והא קלניתא עוף טמא הוא ואמר רב טמאה בין בחייה בין במיתתה במשהו אלא כעין קלניתא אמר רבא את"ל סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה אבר אבר ואכלה כולה חייב א"ל אביי ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר לא מיחייב ואכיל ליה האי מיחייב אמר ליה זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו ואמר רבא אם תמצא לומר סבר ר' אלעזר בר ר' שמעון מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה מתה ואכלה חיה פטור א"ל אביי ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר ואכיל ליה האי פטור א"ל זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו אמר ר' יוחנן [ו]לא תאכל הנפש עם הבשר [ז]זה אבר מן החי [ח]ובשר בשדה טרפה לא תאכלו [ט]זה בשר מן החי [י]ובשר מן הטרפה ור"ש בן לקיש אמר לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר מן החי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן הטרפה אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים לר"ש בן לקיש אינו חייב אלא אחת [יא] אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה לר"ש בן לקיש חייב שתים לר' יוחנן אינו חייב אלא אחת אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה לדברי הכל חייב שתים ורמינהו אכל

מר

זמן שזה עם זה: **לר' יוחנן חייב שתים.** דתרי לאוי איכא ואע"ג דבחדא אכילה וחדא התראה אכילתו מיחייב תרתי: **אלא אחת.** דחד לאו הוא וכיון דבחדא אכילה וחדא התראה וחד לאו הוא חדא מיחייב וכן כולן: **לדברי הכל חייב שתים.** דכין למר וכין למר מתרי קראי נפקי:

ה"ג

בחייה בכל שהוא. משום אבר מן החי. אלמא לא בעינן כזית: **במיתתה בכזית.** דבנבלה אכילה כמיתה וכל אכילה בכזית בר מאבר מן החי דרכייה קרא וקפיד אאבר לחודיה: **ממאה כין בחייה כין במיתתה בכל שהוא.** חייב דכריה היא ולא לריכה שיעור כדתנן בחלו הן הלוקין (מכות דף יג.) בחוכל נבלה כל שהוא שהוא חייב משום שהיא בכריתה אלמא בריה אסורה בכל שהוא אבל לאו דנבלה ליכא לחייבי משום בריה דכשנבראת לא היה עליה שם נבלה הלכך אלאו דנבלה לא מיחייב ג' עד כזית. קתני מיהא בטהורה בחייה בכל שהוא: **נטל צפור.** והיא טהורה: **רבי פוטר.** מפרש ואזיל דקסבר אין אבר מן החי בשלימה דלאו אבר מיקרא ומיהו אי איכא כזית הוה מיחייב דלא גרע מנבר מן החי דמיחייב עלה בכזית דהא נמי בשר הוא: **ורבי אלעזר ברבי שמעון מחייב.** דקסבר שלימה אין לך אבר מן החי גדול מזה ובאבר לא בעינא כזית: **חנקה ואכלה.** אין כאן אלא איסור נבלה ואנבלה לא מיחייב משום בריה וכזית בעינן: **לאכרים עומדת.** לנתחה עומדת הלכך כל אבר ואבר שבה קרוי אבר בפני עצמו ויש כאן משום אבר מן החי דמיחייב בכל דהו ומיהו אדלא הוא דמיחייב דאדלא התראה היא: **לאו לאכרים עומדת.** עד שתשחטו ואין כאן שם אבר אלא"כ הפרישו אבל דכ"ע לאבר לא בעינן כזית כדקתני ק"ו על אבר ממנה חייב ולא פליג רבי: **במשהו בשר.** הא דקתני שאין בו כזית כשאין [ז]בו כזית בשר אלא משהו וגידין ועצמות משלימין לכזית: **מי איכא מידי.** עוף כחוש כל כך: **דבכוליה ליכא כזית בשר.** והוא גדול שבאתת מאכריו איכא כזית במשהו בשר וגידין ועצמות משלימין דקתני על אבר ממנה חייב ואמרת דבכזית עסקינן וריש קתני שאין בו כזית ומוקמינן דליכא כזית בשר: **קלניתא.** עוף כחוש מאד: **קלניתא עוף טמא הוא.** ונהי דליכא איסור נבלה בפחות מכזית איסור טומאת מיתה איכא דבריה היא דאמר רב טמאה כין בחייה וכין במיתתה בכל שהוא: **בעין קלניתא.** עוף טהור שהוא כחוש בעין קלניתא: **אמ"ל.** אם תמצא נאחד מדבריו של רבי בעלמא דאית ליה מחשבת אוכלין אם חישב לאוכלן בעינן זה: **שמה מחשבה.** ואזלינן בתרה: **חישב לאוכלה.** לצפור זה שאין בה כזית: **אבר אבר.** גלי אדעתיה דלאכרים עומדת וכי אכלה שלימה נמי אבר קרינא ביה: **אכיל ליה אחר לא מיחייב.** דלא אבר מיקריא לחייב עליה בכל שהוא: [ח]**לאוכלה מתה.** דגלי דעתיה דבחייה לאו לאכרים עומדת: **לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי.** דאבר מי מקרינן [ט] נפש שאם יחתכנו אינו עושה חליפין שלא ישוב עוד כנפש הצטולה שאינה מוזרת והכי משמע לא תאכל הנפש בעודו עם הבשר בעוד החיות עם הבשר: **ובשר בשדה.** משמע שפירש ממקומו זהו בשר מן החי וטרפה כמשמעו: **ורישׁ לקיש אמר לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר מן החי ובשר מן החי.** והכי משמע לא תאכל הנפש ולא תאכל הבשר כל

אבר צפור טהורה בחייה בכל שהוא במיתתה בכזית. וטמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא. הבא נמי במשהו בשר גידים ועצמות. ת"ש נטל צפור שאין בו כזית ואכלו רבי פוטר. ור' אלעזר בר ר"ש מחייב. אמר ר' אלעזר בר' שמעון ק"ו על אבר ממנה חייב על כולה. לא כל שכן חנקה ואכלה דברי הכל בכזית. עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר בחייה לאברים עומדת. ומר סבר בחייה לאו לאברים עומדת. דכ"ע מיהא לא בעינן כזית. אמר רב נחמן במשהו בשר גידים ועצמות. ומי איכא מידי דבכוליה ליה כזית בשר. ובחד אבר אית כזית. במשהו בשר גידין ועצמות. אמר רב שרביא. בקלניתא. אי אמרת בקלניתא אימא סיפא. חנקה ואכלה. אכל בשר מן החי. נ"ב עי' תוס' מנחות דף נ"ח ע"ב: **ג)** לא מחייב עליה עד דאיכא כזית קתני מיהא בטהורה: **ד)** כשאין בשר כזית אלא משהו: **ה)** חישב לאכלה מתה דגלי דעתיה:

רבינו גרשום

אכל צפור טהורה בחייה בכל שהוא. כלומר כיצד אמרת אבר מן החי צריך כזית: חנקה ואכלה דברי הכל בכזית. דנבלה שיעורא בכזית: אלא דמר סבר בחמה בחייה לאיברים עומדת. כלומר ר"א ב"ר שמעון הוא סבר לאיברין עומדת לפיכך אכל אבר ממנה חייב: דכ"ע לא בעינן כזית. כלומר אם אכל אבר הימנה לא בעינן כזית: ומי איכא מידי דבכולה ליה בה כזית ובחד אבר. כלומר דאמרי' נטל צפור שאין בו כזית ואכלו ר"א ב"ר שמעון מחייב מק"ו דעל אבר הימנה חייב ואמרי' אם באיזה ענין חייב דמשהו בשר גידים ועצמות בחד אבר ומי איכא מידי דבכולה ליה ביה כזית דחזינן נטל צפור שאין בו כזית ובחד אבר יהא בו כזית בין בשר גידים ועצמות: אמר רב שרביא בקלניתא. פיגפנא דעצמות שלה נסות ואין בה בשר אלא מעט: אלא כעין קלניתא. כלומר עוף טהור כעין קלניתא דעצמותיה

עין משפט נר מצוה

קא א מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הלכה ג:
קב ב מיי' פ"ב מה הלכה כח:
קג ג מיי' פ"ה סה הל' ח [טור י"ד סי' סב וכרב אלפס פ"ד דמכלתין דף רסב:]:
קד ד מיי' פ"ד סה הל' י סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' סב סעיף ב [וכרב אלפס סה]:
קה ה מיי' סה הל' ו סמג לאוין קלד:

שיטה מקובצת

א) אמר רב שרביא בקלניתא אי בקלניתא אימא סיפא: **ב)** אכל בשר מן החי. נ"ב עי' תוס' מנחות דף נ"ח ע"ב: **ג)** לא מחייב עליה עד דאיכא כזית קתני מיהא בטהורה: **ד)** כשאין בשר כזית אלא משהו: **ה)** חישב לאכלה מתה דגלי דעתיה:

רבינו גרשום

אכל צפור טהורה בחייה בכל שהוא. כלומר כיצד אמרת אבר מן החי צריך כזית: חנקה ואכלה דברי הכל בכזית. דנבלה שיעורא בכזית: אלא דמר סבר בחמה בחייה לאיברים עומדת. כלומר ר"א ב"ר שמעון הוא סבר לאיברין עומדת לפיכך אכל אבר ממנה חייב: דכ"ע לא בעינן כזית. כלומר אם אכל אבר הימנה לא בעינן כזית: ומי איכא מידי דבכולה ליה בה כזית ובחד אבר. כלומר דאמרי' נטל צפור שאין בו כזית ואכלו ר"א ב"ר שמעון מחייב מק"ו דעל אבר הימנה חייב ואמרי' אם באיזה ענין חייב דמשהו בשר גידים ועצמות בחד אבר ומי איכא מידי דבכולה ליה ביה כזית דחזינן נטל צפור שאין בו כזית ובחד אבר יהא בו כזית בין בשר גידים ועצמות: אמר רב שרביא בקלניתא. פיגפנא דעצמות שלה נסות ואין בה בשר אלא מעט: אלא כעין קלניתא. כלומר עוף טהור כעין קלניתא דעצמותיה

מסורת הש"ס

א) (מיסמתא ספ"ט דע"ז), **ב)** [לקמן קב.], **ג)** ל"ל מקרי, **ד)** [וע"ש תוס' ב"מ קטי: ד"ה שנאמר ותוס' ממנות נח. ד"ה לוין], **ה)** נ' מהר"ם נר"ל.

תורה אור השלם

1. רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר: דברים יב כג
2. ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו: שמות כב ל

רבינו גרשום (המשך)

נסות וכשר מעט: אמר רבא אם תמצא לומר סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה. 2. ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו: דברים יב כג לכלומר רבי דפוטר דבחייה לאו לאברין עומדת: אם תמצא לומר דסבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישב לאוכלה אבר אבר כו'. כלומר אע"ג דאכלה כולה שלימה אוזלינן בתר מחשבתו וחייב משום אבר מן החי: ואמר רבא אם תמצא לומר סבר ר"א ב"ר שמעון מחשבת אוכלין. כלומר ר"א ב"ר שמעון דסבר נטל צפור שאין בו כזית בחייה ואכלה חייב חישב לאוכלה מתה דאינו חייב אלא בכזית דנבלה היא ואכלה חיה פחות מכזית פטור דאזלינן בתר מחשבתו דמחשבתו היתה לאוכלה נבלה: ובשר מן הטרפה אפי' בחייה. כגון שאירע בה אחת משמונה עשרה טרפות: אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים דמפיק להו משני לארין לר"ש בן לקיש אינו חייב שתים אלא אחת דמפיק להו לתרוייהו מלאו אחד: אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה לרש"ל לקיש חייב שתים דמפיק להו מתרי קראי: לר' יוחנן אינו חייב אלא אחת. דמפיק להו לתרוייהו מלאו אחד: אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה דברי הכל חייב שתים. לתרוייהו מפקי להו מתרי לאוי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com